

**СУЧАСНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАХВОРЮВАНОСТІ НА ХВОРОБИ
ОРГАНІВ СИСТЕМИ КРОВООБІГУ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ
ПОВІТРЯНИХ СИЛ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ**

¹Л.М. Чорна, ²Л.А. Устінова

¹Військово-медичний клінічний центр Центрального регіону

²Українська військово-медична академія

Резюме. У статті вивчена захворюваність військовослужбовців Повітряних Сил Збройних Сил України внаслідок хвороб системи кровообігу в 2008-2012 рр. Встановлені особливості структури і динаміки захворюваності військовослужбовців Повітряних Сил на хвороби системи кровообігу, які впливають на їх боєздатність та в подальшому на їх придатність до військової служби.

Ключові слова: захворюваність, військовослужбовці, Повітряні Сили, хвороби системи кровообігу.

Вступ. Повітряні Сили - новий вид Збройних Сил, створений у 2004-2005 рр. шляхом об'єднання Військово-Повітряних Сил і Військ Протиповітряної оборони. З їх утворенням Збройні Сили України перейшли до тривидової структури, властивої сучасним арміям. Повітряні Сили - найбільш мобільний вид Збройних Сил. Його з'єднання та військові частини призначені для захисту від ударів з повітря важливих об'єктів держави, угруповань Збройних Сил і нанесення ударів по угрупованнях військ (сил) та об'єктах противника, висадки повітряних десантів, перевезення військ (вантажів) повітрям, а також для виконання спеціальних завдань. До складу Повітряних Сил належать такі роди авіації і військ: бомбардувальна, винищувальна, штурмова, розвідувальна, транспортна авіація, зенітні ракетні та радіотехнічні війська [1-7].

В сучасних умовах головним завданням Повітряних Сил є охорона повітряного простору України. У мирний час воно виконується несенням бойового чергування з контролю над використанням повітряного простору над територією України (603,7 тис. км²), а також попередженням спроб порушення її повітряних кордонів (загальна протяжність - майже 7 000 км, у т.ч. понад 5 600 км – сухопутного, 1 400 км морського) [1-7].

З огляду на зростання ролі авіації і протиповітряної оборони в сучасних воєнних конфліктах, а також нагальну потребу збереження здоров'я льотного складу є актуальним вивчення особливостей динаміки та структури захворюваності військовослужбовців Повітряних Сил внаслідок хвороб системи кровообігу, які впливають на їх боєздатність та в подальшому на їх придатність до військової служби.

Матеріали та методи дослідження. Вивчення особливостей динаміки та структури захворюваності військовослужбовців Повітряних Сил внаслідок хвороб системи кровообігу, які впливають на їх боєздатність та в подальшому

на їх придатність до військової служби проводилося при аналізі звітної документації (ф. 2 мед., ф. 3 мед.) за 2008-2012 рр. з використанням статистичного, гігієнічного методів дослідження.

Метою дослідження є вивчення особливостей динаміки та структури захворюваності на хвороби системи кровообігу військовослужбовців Повітряних Сил Збройних Сил України з метою наукового обґрунтування головних напрямків оптимізації організації медичного забезпечення військовослужбовців Повітряних Сил Збройних Сил України, організації лікування й реабілітації військовослужбовців Збройних Сил України після перенесення окремих нозологічних форм хвороб системи кровообігу, як системи своєчасного виявлення груп підвищеного ризику виникнення цих захворювань та відновлення стану боєздатності військовослужбовців.

Результати дослідження та їх обговорення. За результатом проведеного аналізу багаторічної динаміки захворюваності військовослужбовців строкової служби встановлено, що 2008-2012 рр. хвороби системи кровообігу (IX клас) в структурі захворюваності військовослужбовців строкової служби Повітряних Сил в 2008-2012 рр. становили 1,82%.

За результатом проведеного аналізу багаторічної динаміки захворюваності на хвороби системи кровообігу встановлено, що в 2006-2010 рр. рівень захворюваності військовослужбовців строкової служби Повітряних Сил зменшився від 37,6 в 2008 р. до 22,0 на 1000 військовослужбовців в 2012 р. Захворюваність на хвороби системи кровообігу військовослужбовців строкової служби протягом 2008-2012 рр. мала статистично достовірну виражену тенденцію до зменшення, середній темп приросту її становив $-15,66\%$ (рис. 1).

В структурі захворюваності на хвороби системи кровообігу військовослужбовців строкової служби Повітряних Сил за 2008–2012 рр. по нозологічним формам перші п'ять місць займали 42,27% (9,82‰) інші хвороби системи кровообігу; 22,14% (4,88‰) – геморой; 14,86% (3,14‰) – інші хвороби вен, лімфовузлів та лімфосудин; 10,44% (2,40‰) – хвороби артерій, артеріол, капілярів; 6,79% (1,52‰) – варикозне розширення вен нижніх кінцівок (табл. 1).

За результатом проведеного аналізу багаторічної динаміки захворюваності військовослужбовців встановлено, що за рівнем захворюваності (I-XXI класи) в 2008-2012 рр. хвороби системи кровообігу (IX клас) в структурі захворюваності військовослужбовців офіцерського складу Повітряних Сил становили 5,35%.

Захворюваність на хвороби системи кровообігу військовослужбовців офіцерського складу Повітряних Сил в 2008-2012 рр. зростала від 50,2 в 2009 р. до 72,0 на 1000 військовослужбовців в 2012 р. (рис.2).

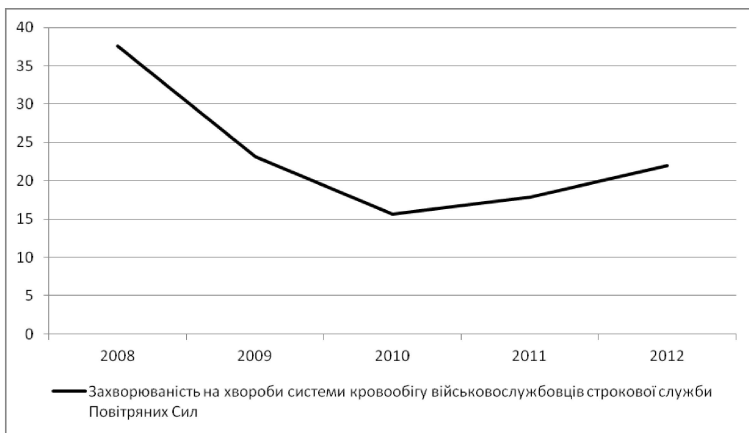

Рис. 1. Динаміка захворюваності на хвороби системи кровообігу військовослужбовців строкової служби Повітряних Сил ЗС України в 2008-2012 рр.

Таблиця 1

Структура захворюваності на хвороби системи кровообігу військовослужбовців строкової служби Повітряних Сил ЗС України в 2008-2012 рр. (%)

Ноозоформа	2008	2009	2010	2011	2012	Середній багаторічний
в т.ч. гострий ревматизм	0,80	0,00	0,64	0,00	0,00	0,29
Хронічні ревматоїдні хвороби серця	0,80	0,00	0,64	0,00	0,00	0,29
Гіпертонічна хвороба	1,60	0,87	0,64	1,68	0,00	0,96
Ішемічна хвороба	0,27	0,43	0,64	0,56	0,45	0,47
з них стенокардія	100,0	0,00	100,0	100,0	100,0	80,00
з них інфаркт міокарда	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Цереброваскулярні хвороби	1,86	0,00	1,92	0,00	1,82	1,12
з них гострі порушення мозкового кровообігу	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Хвороби артерій, артеріол, капілярів	9,04	12,12	10,26	8,94	11,82	10,44
Флебіт, тромбофлебіт	0,80	0,00	2,56	0,00	0,00	0,67
Варикозне розширення вен нижніх кінцівок	6,65	5,19	8,97	9,50	3,64	6,79
Геморой	16,49	21,65	28,21	23,46	20,91	22,14
Інші хвороби вен, лімфовузлів та лімфосудин	9,84	9,96	25,00	16,76	12,73	14,86
Інші хвороби системи кровообігу	52,66	49,78	21,15	39,11	48,64	42,27
Хвороби системи кровообігу	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

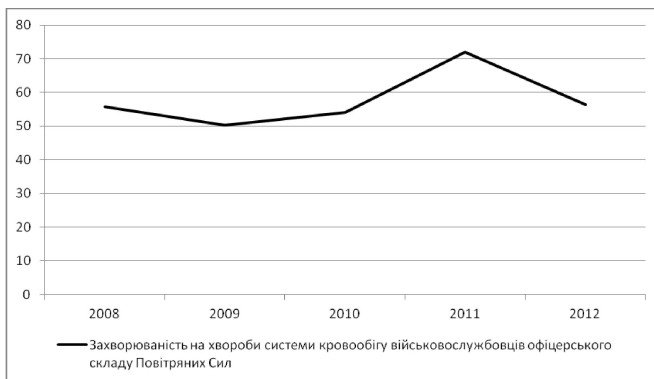

Рис. 2. Динаміка захворюваності на хвороби системи кровообігу військовослужбовців офіцерського складу Повітряних Сил ЗС України в 2008-2012 рр.

Захворюваність на хвороби системи кровообігу військовослужбовців офіцерського складу Повітряних Сил протягом 2008-2012 рр. мала статистично достовірну помірну тенденцію до зростання захворюваності, середній темп становив +3,95%.

В структурі захворюваності на хвороби системи кровообігу військовослужбовців офіцерського складу Повітряних Сил за 2008–2012 рр. по нозологічним формам перші п'ять місць займали 49,43% (28,48‰) гіпертонічна хвороба, 13,55% (7,82‰) – інші хвороби системи кровообігу, 12,07% (7,0‰) – геморої, 6,82% (3,86‰) – ішемічна хвороба, з якої 54,51% (2,08‰) становила стенокардія та 6,23% (3,66‰) – варикозне розширення вен нижніх кінцівок (табл. 2).

За результатом проведеного аналізу багаторічної динаміки захворюваності військовослужбовців за контрактом встановлено, що за рівнем захворюваності (I-XXI класи) в 2008-2012 рр. хвороби системи кровообігу (IX клас), в структурі захворюваності військовослужбовців за контрактом Повітряних Сил становили 3,78%.

За результатом проведеного аналізу багаторічної динаміки захворюваності на хвороби системи кровообігу військовослужбовців за контрактом Повітряних Сил встановлено, що в 2008-2012 рр. рівень захворюваності зростав від 28,9 в 2008 р. до 41,1 на 1000 військовослужбовців в 2011 р. (рис. 3).

Захворюваність на хвороби системи кровообігу військовослужбовців за контрактом Повітряних Сил протягом 2008-2012 рр. мала статистично достовірну виражену тенденцію до зростання захворюваності, середній темп становив +9,22%.

Таблиця 2

**Структура захворюваності на хвороби системи кровообігу
військовослужбовців офіцерського складу Повітряних Сил ЗС України в
2008-2012 рр.(%)**

Ноозоформа	2008	2009	2010	2011	2012	Середній багаторічний
в т.ч. гострий ревматизм	1,25	0,00	0,00	0,14	0,00	0,28
Хронічні ревматоїдні хвороби серця	1,25	0,60	0,37	0,42	0,53	0,63
Гіпертонічна хвороба	48,21	49,20	50,28	48,47	50,98	49,43
Ішемічна хвороба	10,22	7,37	7,02	4,86	4,62	6,82
з них інфаркт міокарда	50,88	51,35	52,63	60,00	57,69	54,51
Цереброваскулярні хвороби	3,41	5,58	1,48	2,36	0,53	2,67
з них гострі порушення мозкового кровообігу	0,00	7,14	0,00	5,88	33,33	9,27
Хвороби арт ерій, артеріол, каплярів	4,84	4,18	2,96	1,94	1,95	3,18
Флебіт, тромбофлебіт	1,97	3,98	4,07	1,94	1,42	2,68
Варикозне розширення вен нижніх кінцівок	3,23	5,58	7,21	8,06	7,10	6,23
Геморой	8,06	11,75	12,94	13,19	14,39	12,07
Інші хвороби вен, лімфовулів та лімфосудин	1,61	0,80	5,55	3,61	2,13	2,74
Інші хвороби системи кровообігу	17,20	10,96	8,13	15,14	16,34	13,55
Хвороби системи кровообігу	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

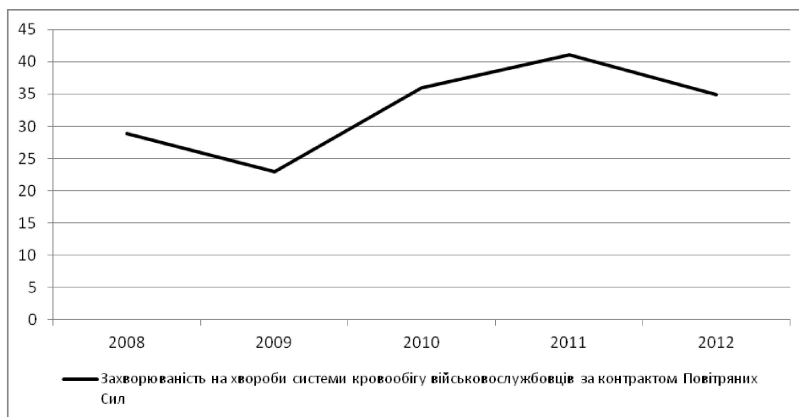

Рис. 3. Динаміка захворюваності на хвороби системи кровообігу військовослужбовців за контрактом Повітряних Сил ЗС України в 2008-2012 рр.

В структурі захворюваності на хвороби системи кровообігу військовослужбовців за контрактом Повітряних Сил за 2008–2012 рр. по нозологічним формам перші п'ять місць займали 38,55% (12,44%) гіпертонічна хвороба; 24,77% (8,11%) – інші хвороби системи кровообігу; 13,13% (4,16%) – геморой; 7,17% (2,32%) – варикозне розширення вен нижніх кінцівок та 5,38% (1,70%) – ішемічна хвороба, з якої 46,37% (0,78%) становила стенокардія (табл. 3).

Таблиця 3

**Структура захворюваності на хвороби системи кровообігу
військовослужбовців за контрактом Повітряних Сил ЗС України
в 2008-2012 рр. (%)**

Ноозоформа	2008	2009	2010	2011	2012	Середній багаторічний
в т.ч. гострий ревматизм	1,38	0,00	0,28	0,24	0,00	0,38
Хронічні ревматоїдні хвороби серця	1,73	0,44	0,56	0,49	0,00	0,64
Гіпертонічна хвороба	45,33	39,30	41,23	31,63	35,24	38,55
Ішемічна хвороба	7,61	6,55	6,13	4,62	2,01	5,38
з них стенокардія	40,91	33,33	63,64	36,84	57,14	46,37
з них інфаркт міокарда	4,55	13,33	9,09	5,26	14,29	9,30
Цереброваскулярні хвороби	2,42	2,18	1,95	4,62	0,29	2,29
з них гострі порушення мозкового кровообігу	14,29	0,00	0,00	10,53	0,00	4,96
Хвороби арт ерій, артеріол, капілярів	1,38	4,37	3,62	4,62	5,16	3,83
Флебіт, тромбофлебіт	1,38	0,87	1,67	2,43	2,29	1,73
Варикозне розширення вен нижніх кінцівок	8,65	7,42	6,41	7,06	6,30	7,17
Геморой	11,42	18,78	9,19	11,92	14,33	13,13
Інші хвороби вен, лімфовузлів та лімфосудин	2,77	2,18	3,34	3,41	0,86	2,51
Інші хвороби системи кровообігу	17,30	17,90	25,91	29,20	33,52	24,77
Хвороби системи кровообігу	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Крім того, незважаючи на статистичну достовірність отриманих результатів, необхідно зазначити, що для виявлення всіх чинників, які впливають на стан здоров'я військовослужбовців під час служби, безумовно, необхідно доповнити комплексом досліджень госпіталізації, працевтрат та звільнень внаслідок хвороб системи кровообігу серед різних категорій військовослужбовців.

Тому в подальшому в пріоритетним напрямком досліджень є комплексне дослідження стану здоров'я військовослужбовців Повітряних Сил та особливостей госпіталізації, працевтрат та звільнень їх внаслідок хвороб системи кровообігу.

Висновки

1. За результатом проведеного аналізу структури захворюваності Повітряних Сил встановлено, що в 2008-2012 рр. хвороби системи кровообігу серед військовослужбовців строкової служби, становили 1,82%, офіцерського складу – 5,35%, серед військовослужбовців за контактом – 3,78%.

2. Встановлено, що в 2008-2012 рр. захворюваність на хвороби системи кровообігу військовослужбовців строкової служби Повітряних Сил мала статистично достовірну виражену тенденцію до зменшення, середній темп зменшення становив –15,66%, серед офіцерського складу захворюваність на хвороби системи кровообігу зростала +3,95%, серед військовослужбовців за контактом – середній темп зростання захворюваності становив +9,22%.

3. Встановлено, що в структурі захворюваності на хвороби системи кровообігу військовослужбовців строкової служби Повітряних Сил за 2008–2012 рр. по нозологічним формам перші п'ять місць займали інші хвороби системи кровообігу; геморой; інші хвороби вен, лімфовузлів та лімфосудин; хвороби артерій, артеріол, капілярів; варикозне розширення вен нижніх кінцівок.

4. Виявлено, що в структурі захворюваності на хвороби системи кровообігу військовослужбовців офіцерського складу Повітряних Сил за 2008–2012 рр. по нозологічним формам перші п'ять місць займали гіпертонічна хвороба, інші хвороби системи кровообігу, геморой, ішемічна хвороба та варикозне розширення вен нижніх кінцівок.

5. Встановлено, що в структурі захворюваності на хвороби системи кровообігу військовослужбовців за контрактом Повітряних Сил за 2008–2012 рр. по нозологічним формам перші п'ять місць займали гіпертонічна хвороба; інші хвороби системи кровообігу; геморой; варикозне розширення вен нижніх кінцівок та ішемічна хвороба.

Література

1. Стратегічний оборонний бюлетень України на період до 2015 року (Біла книга України): Щорічник. - К.: Аванпост-прім, 2004. – 96 с.

2. Біла книга України 2005. Оборонна політика України: Щорічник. – К.: МО України, 2006. – 134 с.

3. Біла книга України 2006. Оборонна політика України: Щорічник. – К.: Військо України, 2007.– 95 с.

4. Біла книга України 2008. Оборонна політика України: Щорічник. – К.: МО України, 2009. – 100 с.

5. Біла книга України 2009. Оборонна політика України: Щорічник. – К.: МО України, 2010.– 92 с.

6. Стратегічний оборонний бюлетень України: Щорічник. - К.: Аванпост-прім, 2012. – 55 с.

7. Біла книга України 2012. Оборонна політика України: Щорічник. – К.: МО України, 2013.– 73 с.

Резюме. В статье изучена заболеваемость военнослужащих Воздушных Сил Вооруженных Сил Украины болезнями сердечно-сосудистой системы в 2008-2012. Установлены особенности структуры и динамики заболеваемости военнослужащих Воздушных Сил Вооруженных болезнями сердечно-сосудистой системы, которые влияют на их боеспособность и пригодности к военной службе.

Ключевые слова: *заболеваемость, военнослужащие, Воздушные Силы, заболевания сердечно-сосудистой системы.*

Resume. The article studied the incidence of military Air Forces of Ukraine due to diseases of the circulatory system in 2008-2012. Installed features of structure and dynamics of air force personnel on the diseases of the circulatory system that affect their capabilities and further on their suitability to military service.

Keywords: *incidence, military, air force, diseases of the circulatory system.*

УДК 355.558

**ВИВЧЕННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛІЖКОВИМ ФОНДОМ КИЇВСЬКИХ
МІСЬКИХ КЛІНІЧНИХ ЛІКАРЕНЬ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ
МОБІЛІЗАЦІЙНОГО РЕЗЕРВУ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ**

**В.В. Косарчук, А.М. Капталан, К.П. Денисенко, Л.А. Устїнова,
Б.І. Паламар**

Національна медична академія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика
ДУ “Науково-практичний медичний центр дитячої кардіології та
кардіохірургії” МОЗ України

Київська міська клінічна дитяча лікарня №1

Українська військово-медична академія

Київська міська клінічна лікарня №3

Резюме. У статті вивчені основні напрямки та завдання київських міських клінічних лікарень міста Києва щодо медичного забезпечення військовослужбовців мобілізаційного резерву Збройних Сил України в умовах позаітатних ситуацій мирного часу. Визначені особливості ліжкового фонду Міських клінічних лікарень, призначених для медичної допомоги військовослужбовцям мобілізаційного резерву Збройних Сил України.

Ключові слова: *військовослужбовці мобілізаційного резерву, позаітатні ситуації, організація медичного забезпечення, ліжковий фонд, міські клінічні лікарні.*